

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 442/2011-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti J., s. r. o., zastúpenej advokátom JUDr. P. B., M., vo veci namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 a 4 v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 1 Co 182/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti J., s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. septembra 2011 doručená sťažnosť spoločnosti J., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 a 4 v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) v konaní vedenom Krajským súdom v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 1 Co 182/2011. Sťažnosť

bola odovzdaná na poštovú prepravu presne nezisteného dňa (dátumová pečiatka pošty na obálke nie je čitateľná).

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením krajského súdu č. k. 1 Co 182/2011-58 zo 16. júna 2011 bolo na návrh Ing. A. T. (ďalej len „navrhovateľ“) sťažovateľke zakázané nakladať s bytom č. 20 nachádzajúcim sa v bytovom dome súpisné číslo 791 na P. v K., ako aj so spoluvlastníckym podielom 87/10000 na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a pozemku parc. č. 152/1, zastavané plochy a nádvorcia – 629 m², ktoré sú zapísané na liste vlastníctva č. 11339 v kat. úz. S., a to scudzením, zaťažením a prenajatím. Krajský súd tým zmenil uznesenie Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 35 C 45/2011 z 5. apríla 2011, ktorým bol návrh zamietnutý ako nedôvodný. Navrhovateľ sa domáhal nariadenia predbežného opatrenia z dôvodu, že vo vzťahu k svojmu dlžníkovi (spoločnosti M., s. r. o.) v zmysle rozsudku okresného súdu sp. zn. 16 C 106/2005 má pohľadávku v sume 9 852,72 € s prísl. Táto je však nevyhnutná vo vzťahu k dlžníkovi, a to i napriek tomu, že proti dlžníkovi sa vedie exekučné konanie na základe poverenia Okresného súdu Trebišov sp. zn. 10 Er 202/2011 zo 17. februára 2011, keďže dlžník je bezmajetný a v priebehu konania vo veci sp. zn. 16 C 106/2005 previedol nehnuteľnosti uvedené v predbežnom opatrení na sťažovateľku. Vzhľadom na personálne prepojenie dlžníka a sťažovateľky mal navrhovateľ obavu, že exekúciu pre nedostatok majetku dlžníka nebude možné zrealizovať. Po vydaní predbežného opatrenia voči sťažovateľke ako žalovanej sa chce domáhať odporovateľnosti právneho úkonu, ktorým došlo k prevodu nehnuteľnosti.

Sťažovateľka nadobudla nehnuteľnosť od dlžníka na základe kúpnej zmluvy, pričom zaplatenie primeranej kúpnej ceny musela zabezpečiť prostredníctvom úveru z banky. Na to, aby navrhovateľ mohol byť v konaní o odporovateľnosť kúpnej zmluvy úspešný, muselo by ísť o právny úkon, ktorý by ukracoval uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky ako veriteľa. Nenakladanie s vecami alebo právami má svoje ústavné a zákonné limity. Zákaz disponovania s vecou a právom je nesporne zásahom do vlastníckeho práva, ale aj do práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť. Uznesením krajského súdu sú podstatne viac ako v nevyhnutnej miere obmedzené uvedené práva sťažovateľky, a to

najmä pokiaľ ide zákaz prenájmu nehnuteľnosti. Tento je neadekvátny, keďže prenájom nie je prekážkou prípadného budúceho výkonu rozhodnutia. Znemožnenie práva dať nehnuteľnosť do užívania tretej osobe je obrovským zásahom do vlastníckych práv, pričom pri zvážení časového hľadiska, a to najmä do doby právoplatného skončenia konania vo veci samej, je obmedzením, ktoré môže trvať niekoľko rokov, čo je neprípustné. Pri porovnaní rizika pri nájme nehnuteľnosti z pohľadu zabezpečenia nárokov navrhovateľa a obmedzenia vlastníka pri nakladaní s nehnuteľnosťou (konkrétne nájmom) je možné konštatovať, že vlastník je neprimeraným spôsobom obmedzený pri výkone svojho vlastníckeho práva, a preto nevyhnutná miera obmedzenia vlastníckeho práva vlastníka nebola rešpektovaná.

Sťažovateľka navrhuje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a dodatkového protokolu v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 1 Co 182/2011 s tým, aby bolo uznesenie zo 16. júna 2011 zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Domáha sa tiež náhrady trov právneho zastúpenia advokátom.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 1 Co 182/2011-58 zo 16. júna 2011 vyplýva, že ním bolo zmenené uznesenie okresného súdu č. k. 35 C 45/2011-41 z 5. apríla 2011 tak, že sa sťažovateľke zakázalo nakladať s už označenou bytovou nehnuteľnosťou scudzením, zaťažením a prenajatím. Vo zvyšnej časti bol návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietnutý, pričom navrhovateľovi sa uložilo v lehote 30 dní podať žalobu o odporovateľnosť právneho úkonu. Podľa názoru krajského súdu okresný súd síce správne uvádza, že pohľadávka navrhovateľa smeruje úplne proti inej spoločnosti, než je sťažovateľka, pretože sťažovateľka nie je dlžníčkou navrhovateľa, avšak zároveň uvádza nesprávne závery, podľa ktorých navrhovateľ nijakým dostupným dôkazným prostriedkom nepreukázal a neoznačil dôkazy, ktoré by osvedčovali potrebu nariadenia predbežnej úpravy. V tomto prípade má navrhovateľ povinnosť osvedčiť vo vzťahu k sťažovateľke len obavu z ohrozenia výkonu súdneho rozhodnutia vedeného proti dlžníkovi, čo treba považovať za osvedčené už tým, že navrhovateľov dlžník previedol nehnuteľnosť na sťažovateľku s vedomím existencie pohľadávky navrhovateľa proti nej, a to ešte pri danosti určitého personálneho prepojenia spoločností. Keď sa navrhovateľ chce domáhať

vyslovenia odporovateľnosti kúpnej zmluvy, na základe ktorej dlžník na sťažovateľku previedol nehnuteľnosť, už samotný charakter takého konania osvedčuje potrebu nariadenia predbežného opatrenia, pretože odporovateľná žaloba môže smerovať len proti prvému nadobúdateľovi. Ďalší prevod nehnuteľnosti by zmaril možnosť uplatnenia tohto práva. Vzhľadom na to, že navrhovateľ proti dlžníkovi v súčasnosti vedie exekučné konanie, rozhodnutie o odporovateľnosti právneho úkonu navrhovateľovi umožní domáhať sa exekúcie postihnutím aj nehnuteľnosti, ktorá odporovaným právnym úkonom ušla z dlžníkovho majetku, je krajský súd toho názoru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné, pretože podmienky na nariadenie predbežného opatrenia sú splnené. Vzhľadom na charakter konania o odporovateľnosti právneho úkonu a jeho účinky je však postačujúce nariadenie predbežného opatrenia v rozsahu, ktorý je pre realizáciu práva navrhovateľa v exekučnom konaní potrebný, t. j. zákaz nehnuteľnosť scudzit', zaťažiť alebo prenajať. Pokiaľ sa navrhovateľ domáhal uloženia povinnosti sťažovateľke zdržať sa aj vykonávania stavebných prác alebo iných úprav na nehnuteľnosti, treba uviesť, že stavebné práce a úpravy nehnuteľnosti podliehajú povoľovaciemu konaniu v rámci rozhodovacej právomoci stavebného úradu, a pokiaľ sťažovateľka prípadne takéto povolenie od stavebného úradu získa, neohrozí sa tým realizácia práv navrhovateľa. Preto v tomto rozsahu bol návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietnutý.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko

odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Podľa názoru ústavného súdu uznesenie krajského súdu dostatočným a presvedčivým spôsobom vysvetľuje, prečo bolo potrebné návrhu na nariadenie predbežného opatrenia čiastočne vyhovieť. Preto v žiadnom prípade nemožno považovať uznesenie krajského súdu za arbitrárne, ale ani za zjavne neodôvodnené. Niet teda ani príčiny na to, aby ústavný súd do týchto záverov zasiahol. Skutočnosť, že posúdenie veci krajským súdom nekorešponduje s posúdením sťažovateľky, sama osebe porušenie označených práv nezakladá.

Z pohľadu ústavného súdu treba uviesť, že hoci nariadením predbežného opatrenia dochádza k určitému zásahu do práv povinného subjektu, nemožno tento zásah kvalifikovať ako rozporný s označenými článkami ústavy a dodatkového protokolu, pokiaľ nariadené predbežné opatrenie je vydané v súlade s príslušnými zákonnými ustanoveniami a je primerané sledovanému legitímnemu cieľu, ktorým je predbežná ochrana práva navrhovateľa viesť exekúciu na spornú nehnuteľnosť.

Sťažovateľka konkrétne namieta neprimeranosť zásahu v súvislosti s tým, že sa jej nariadeným predbežným opatrením zakázalo inter alia aj nehnuteľnosť prenajať, keďže takýto právny úkon podľa jej názoru nemôže navrhovateľom zamýšľanú exekúciu nehnuteľnosti zmariť.

Ústavný súd s uvedenou úvahou sťažovateľky nemôže súhlasiť. I keď je pravdou, že prenájatie vecí (ktorým sa nemení vlastnícke právo k nej) v zásade nebráni vykonaniu exekúcie, treba uznať, že môže úspešnosť exekúcie značnou mierou ovplyvniť. Môže viesť (v horšom prípade) k jej úplnému zmareniu (nikto nebude mať záujem, napr. dlhodobo prenajatú vec kúpiť), ale tiež (v lepšom prípade) k výraznému zníženiu ceny dosiahnutej pri exekučnej dražbe, a to práve s poukazom na to, že vydražiteľ nebude môcť vydraženú vec začať hneď užívať.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. októbra 2011